Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda". 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 175. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 15-го ВЕРЕСНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 15, 1983 No. 175. VOL. XC.

В Лігайтоні відбувся З'їзд МУН-у

Лігайтон, Па. (ПС ІСНО) — В суботу і неділю, 3-4-го вересня ц.р. відбувся тут на Оселі ім. О. Ольжича Загальний з'їзд Молоді Української Національности (МУН) у висліді якого вибрано нові керівні органи та винесено ряд постанов та рекомендацій.

Цьогорічний З'їзд відбувся у 50-ліття створення цієї найстаршої молодечої організації на терені ЗСА. У час, коли на Центральних Українських Землях в 1932-33 роках вимирали зі штучно створеного Москвою голоду мільйони невинних дітей і молоді, на північно-американському континенті народилася нова молодеча організація: МУН в ЗСА, і МУН в Канаді.

У передвоєнних роках МУН розгорнув широку й активну діяльність, створивши у всіх більших містах Америки численні відділи. З рядів МУН вийшов цілий ряд відомих і визначних діячів українського життя Америки і Канади. Деякі з них ще сьогодні стоять на чолі української громади обох країн. У цьогорічному ювілейному З'їзді МУН взяли участь представники виключно молодшого покоління з кількох осередків ЗСА.

Головну Управу МУН обрано на сході ЗСА з осідком Бавнд Брук — Ню Йорк. В її склад увійшли: голова — Олег Гуцул; заступник голови — Віра Дорожинська, секретар — Оксана Михайлюк, фінансовий референт — Галя Ґелетканич, референт зовнішніх зв'язків — Леся Ґелетканич і організаційний референт — Євген Луців. До Контрольної комісії були обрані: Роман Ґелетканич — голова, а Марта Михайлюк і Марта Ґелетканич — члени.

На З'їзді вражала діловість і серйозність у підході до всіх тем і питань, які були обговорювані та живо дискутовані всіми молодими делегатами нарад. Позитивною сторінкою З'їзду було постійне вживання української мови, що підтвердило правильний напрям праці цієї молодечої організації.

З'їздом проводила Президія в складі: Роман Ґелетканич — предсідник, Оксана Михайлюк — секретар.

На З'їзді був приявний Павло Дорожинський, голова Світової Координаційної Ради ІСНО, центральної надбудови націоналістичних організацій у всіх країнах українського поселення.

У своїх резолюціях З'їзд вітав всіх ієрархів Церков, нескорений український нарід на батьківщині, голову ПУН, Президію СКВУ, Світову Координаційну Раду ІСНО, молодечі організації та всі організації молоді, що діють в системі ІСНО: МУНО — Канади, ОМУФ у Франції, ОУМ при ОУвВБ в Англії, ОУМ при „Відродженню" в Аргентині та КЛЕМ в Бразилії.

Господар адміністративної частини З'їзду Микола Ящук, який приготовив перекуску для учасників З'їзду, зложив на потреби МУН даток в сумі 50 дол. Від СКР ІСНО зложено даток у висоті 200 дол.

Новообраний голова МУН О. Гуцул був окремо представлений в суботу вечором на спільній сесії ОДВУ, УЗХ, УВФ та МУН. Рівночасно О. Гуцул виступив перед учасниками спільної сесії з привітом.

На Конференції УЗХ, що відбулася в той сам час на Оселі ім. О. Ольжича, зі словом від МУН виступила заступниця голови В. Дорожинська.

В неділю, 4-го вересня, делегати З'їзду МУН взяли участь у Службі Божій, що була відправлена для всіх учасників конференцій ОДВУ, УЗХ і УВФ.

Вийшла книжка про кириличне письмо І. Ґерус-Тарнавецької

Вінніпеґ, Ман. — Виданням Інституту Дослідів Волині, ч. 47 та накладом Товариства „Волинь" тут вийшла написана по-англійськи 186-сторінкова книжка Ірайди І. Ґерус-Тарнавецької п.з. „East Slavic Cyrillica in Canadian Repositories".

Працю свою авторка присвячує чотирисотріччю появи Острозької Біблії (1580-81). І.І. Ґерус-Тарнавецька в своїй книжці бажає познайомити канадців із скарбами канадських книгосховищ, в яких знаходять кириличні манускрипти і давні друковані книги. Передмову до цієї праці написав професор Йорк університету в Канаді Ричард В.Ф. Повп. Книжка збагачена численними фотографічними матеріялами.

Цю працю — в ціні 20 долярів — можна набути, написавши на адресу: Research Institute of Volyn, Box 606, Winnipeg, Man. R3C 2K3, Canada.

Влаштовують концерт на пошану Лесі Українки

Старанням 20-го Відділу СУА ім. О. Теліги відбудеться в неділю 25-го вересня ц.р., в год. 4-ій по полудні у великій залі Українського Освітньо-Культурного Центру, при 700 Сідар Ровд, Абінгтон, Па., Вечір-Концерт на пошану Лесі Українки.

В програмі Концерту беруть участь: д-р Наталія Пазуняк і відомі мистці: оперова співачка Марта Кокольська-Мусійчук, акторки українських сцен Клявдія Кемпе-Гош і Ліза Шашаровська-Чепіль та піяністка Ірина Пелех-Зварич. Акомпаньямент — Марта Чапельська-Яримович. Вечір відкриє голова Відділу Лідія Бульба.

Після програми чай і солодке.

Розпочинається навчання в Школі СУМА

Ню Йорк, Н.Й. — Службою Божою в суботу, 17-го вересня ц.р., о год. 9-ій ранку, в церкві св. Юра, розпічнеться навчання в Школі українознавства Осередку Спілки Української Молоді Америки в Ню Йорку. Після Служби Божої учні організованим порядком перейдуть до шкільних приміщень при 136 Друга авеню для започаткування нормального навчання по всіх клясах.

До Школи приймаються також учні, які не володіють українською мовою до англомовних кляс від 5-ти до 14-ти років. Навчання відбуватиметься у всіх клясах, від першої до 12-ої тільки в суботу від год. 9-ої ранку до 12:45 по полудні. Вписи до Школи вже почалися, але дітей можна ще реєструвати кожного вечора у канцелярії Осередку від 7-ої до 9-ої години, або телефоном: (212) 473-3467.

АЛБЕРТ ШЕНКЕР, ПРЕЗИДЕНТ Американської федерації вчителів, запропонував, щоб федеральний Уряд забезпечив повні університетські стипендії для найвизначніших студентів, які погодяться бути протягом п'яти років учителями в школах. Секретар Департаменту освіти, Т. Белл заявив, що Адміністрація президента Роналда Регена, правдоподібно, запропонує федеральну допомогу для заохочення студентів ставати вчителями математики і суспільних наук у школах.

ДЕЛЕҐАЦІЯ НШТ ВШАНУВАЛА ЮВІЛЕЙ СЕМІНАРІЇ У СТЕМФОРДІ

Делеґація НТШ з Владиками: (сидять) посередині Архиєпископ-Митрополит Стефан Сулик, зліва Владика Іннокентій Лотоцький, Владика Василь Лостен (справа); стоять (зліва): проф. Василь Ленцик, д-р Ярослав Падох, о. шамбелян Степан Чомко, ред. Іван Кедрин, проф. Василь Калинович.

(фото: ред. Мстислав Дольницький)

Стемфорд, Конн. — В неділю, 11-го вересня ц.р., відбувся тут величавий ювілей 50-річчя заснування архиєпископом Константином Богачевським першої української католицької семінарії у Стемфорді, яка дала високу теологічну освіту понад сотні духовників, з яких три стали згодом єпископами.

Цей ювілей вийшов насправді величаво, бо Архиєрейську Службу Божу відправили сім українських католицьких Владик, а співслужителями були три американські єпископи латинського обряду, що прибули з Гартфорду, Бриджпорту і Вустеру. Головним служителем був Архиєпископ-Митрополит Стефан Сулик і співслужителями були владики Василь Лостен із Стемфорду, Іннокентій Лотоцький з Чикаґо, Михайло Дудик з Пассейку, Еміль Михалик, з Парми біля Клівленду, як також Іван Білок, єпископ-помічник пітсбурзького митрополита і Роберт Москаль, єпископ-помічник філядельфійського митрополита. Співслужителями були п'ять інших духовників, шамбеляни й декани.

Головну проповідь виголосив Митрополит Сулик українською мовою, при чому та проповідь була сполукою навчання християнських прав з високопатріотичними закликами бути вірними однаково Церкві, як народові. Привітав усіх приявних Владик, духовників, монахів і монахинь та всіх гостей господар того ювілею Владика Лостен спершу українською, опісля англійською мовами.

Англійську проповідь виголосив Владика Р. Москаль. З уваги на приявність трьох американських римо-католицьких єпископів, які прибули з численними своїми парафіянами, читання Апостола і Євангелії відбулося також двомовно. Співав хор церкви св. Юра в Ню Йорку під управою Івана Хомина. До св. Причастія приступило біля 200 осіб. Поліція обрахувала число приявних на 3,000 до 4,000 осіб, що прибули кількадесятьма автобусами і сотнями автомобілів.

Ювілей охоплював не тільки Архиєрейську Богослужбу, але й фестиваль з концертом, що його влаштували парафії стейту Коннектикат. Майстром церемонії був інж. Роман Гижий. Виступали бандуристи „Вічний Відгук" з Гартфорду, жіночий дует Ганя і Ніна Кузьо, танцювальний ансамбль „Зоря", з Ню Бритен, Конн., ансамбль „Промінь" з Ню Йорку і танцювальний ансамбль парохії Благовіщення з Фреш Медовс, Н. Й. Багато осіб, рахуючись із несамовитою спекою привезли зі собою складані кріселка. Для видатніших гостей були приготовані крісла перед каплицею, де відбувалась Богослужба. На величезній площі були кіоски з харчами, напитками і різними пам'ятковими речами. Це був — поза Богослужбою і концертом, насправді фестиваль, при чому приявні „пікнікували" на левадах.

Між видатними гістьми був президент СКВУ мгр Іван Базарко з дружиною. Промовляв на фестивалі колишній головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір, який очолює комітет збіркової кампанії для встановлення 1,5-мільйонового фонду для семінарії.

Окремою невеличкою групою була делегація від Наукового Товариства імени Шевченка. Вона була прийнята Владиками і голова НТШ д-р Ярослав Падох підкреслив, що найстарша і довгий час одинока українська наукова установа складає пошану найстаршій українській духовній високій школі на американському континенті та передав Владиці Лостенові символічний невеличкий дар для семінарії. Членами делеґації НТШ були, крім д-ра Я. Падоха, проф. Василь Ленцик, генеральний секретар Головної Ради НТШ, проф. Василь Калинович, член Управи НТША, і ред. Іван Кедрин, голова Контрольної комісії НТША, всі дійсні члени НТШ.

Члени делеґації НТШ оглянули при цій нагоді музей та зокрема кімнату, присвячену виключно Лемківщині, — музей зорганізував і піклується ним д-р В. Ленцик, він же професор духовної семінарії у Стемфорді. Найбільшою прикрасою „Лемківської залі" музею є прегарно виконана мініятюрка лемківської церкви із дзвінницею у селі Бортічне повіту Горлиці. Над виконанням цього дерев'яного експонату роками працював Іван Гончак з Йонкерсу. Церква викінчена також в середині з іконостасом і заінстальовано електричне освітлення цього майстерного твору кустарного архітектурного мистецтва. В інших залях музею можна подивляти унікальні пам'ятки Анастазія Шептицького 1723 року і митрополита Сембратовича (1821-1900). Музей у Стемфорді щораз отримує нові цінні пам'ятки і має проблему з приміщенням, яке буде поширене завдяки зрозумінню цієї культурної справи Владикою Лостеном.

ЮВІЛЕЙ НТШ В НЮАРКУ

Нюарк-Ірвінгтон, Н.Дж. — Як уже інформовано, у суботу, 17-го вересня ц.р., в 5-ій год. по полудні, тут в приміщенні Українського Народного Дому, при 140 Проспект авеню, відбудеться у зв'язку зі святкуванням 110-річчя Наукового Товариства ім. Т. Шевченка Бенкет-Зустріч з громадою. Цим бенкетом українська громада Нюарк-Ірвінгтону й околиць започаткує святкування цієї найстаршої української наукової установи у вільному світі та своїми дарами, які можна відтягнути від податку, допоможе НТША, звільнившися від фінансового тягара, повністю присвятитися науковій і видавничій діяльності та плеканню української науки.

ПАПА ВІТАВ ПОЛЬСЬКИХ ВТІКАЧІВ У АВСТРІЇ

Відень, Австрія. — У понеділок, 12-го вересня, Папа Іван Павло II зустрівся з тисячею втікачів із Польщі, які тепер проживають у столиці цієї кордонної країни поміж комуністичним Сходом і вільним Заходом. Про те, більш політично настроєні, ніж релігійно поляки були дещо розчаровані чисторелігійною проповіддю Папи, який, здавалося, уникав загострювання політичної ситуації в Польщі під цю пору.

Промовляючи до зібраного багатотисячного натовпу його земляків, Папа казав, що віри ніхто з людської душі не може відібрати, якщо навіть назовні її поґвалтовано, і закликав до молитви; зібрані маси людей переривали двічі слово Папи гарячими оплесками, коли в його проповіді він згадував про вільну профспілку „Солідарність", яка ще півтора року тому у Польщі процвітала і добивалася великих поступок від комуністичного уряду.

Після слова Папи, „глибоко-релігійного й філософічного", зібрані під його проводом молилися й співали польські патріотичні й релігійні гимни, в яких скрізь звучало мотто: „Ісусе Христе, поверни нам нашу вільну батьківщину!"

Обабіч Папи були обидва польські кардинали Юзеф Ґлемп і Францішек Махарскі, архиєпископ Кракова, наступник кардинала, тоді ще тільки архиєпископа, Войтили, теперішнього Папи.

В особливій подяці Папа висловив вдячність кардиналові Францові Кенінґові з Відня за батьківську опіку над тисячами втікачів з Польщі, які постійно напливають до Австрії, хоч і не в такій великій кількості, як це було в час розквіту вільної профспілки в Польщі.

Третього цього дня офіційної візити Папи до Австрії він зустрівся з іншими чужинцями-робітниками з европейських країн, де існує економічна нужда. Промовляючи до австрійців і до цих робітників-чужинців, Папа закликав народи багатших країн Европи пам'ятати про „найменшого брата", і трактувати цих бідних „як приятелів і братів".

У зверненні до науковців, артистів та освітніх діячів під час цих відвідин Австрії Папа казав їм не губити з поля зору... людину і її добро в першу чергу, щоб не повторювалися „Гірошіми" в світі. Бо це Гірошіма дала доказ, що „науковці-фізики знають гріх". Взагалі, Папа кликав европейські країни й народи не відрікатися світлих християнських традицій, на яких спочиває уся цивілізація вільного світу.

АМЕРИКАНСЬКОГО ВІЦЕКОНСУЛА УСУНЕНО З СССР

Москва. — З метою, правдоподібно, „відплатити" Америці за вигнання із ЗСА двох совєтських аташе минулого місяця, приловлених на шпіонажі в Америці, в совєтах зробили інсценізацію „впіймання на гарячому" американця-дипломата, віцеконсула з Ленінграду, Лона Дейвида Огастенборґа.

Він і його дружина Деніс були притримані під час пікніку з їхньою донею в околиці Ленінграду, де, — кажуть совєтські органи з КҐБ, — дипломатові в якійсь таємничій скриньці совєтський громадянин - агент, мовляв, Сі-Ай-Ей — передавав державні таємниці. Подружжя Огастенборґів визнано „персонами нон грата" і „видворено" з Совєтського Союзу.

Це третій цього року такий інцидент, бо двох інших американських дипломатів усунено з СССР як небажаних раніше у березні і червні цього року. Різниця цей раз є в тому, що подружжя Огастенберґів зазнали брутальности від кагебістів, фізичного пошкодження, коли їх силою і без огляду на дипломатичну недоторканість заарештували в неділю, 11-го вересня.

Американська влада відразу після випадку з південнокорейським літаком попереджувала свій дипломатичний персонал в СССР про особливу обережність дій, очікуючи провокацій з боку совєтських органів безпеки, що — припускалося — використають цю напруженість в стосунках поміж ЗСА і СССР для грубих витівок проти американських дипломатів. Тепер виявилося, що американські передбачення не були даремні, бо й справді із статті в „Ізвєстіях" можна бачити, що цей випадок з Огастенборґом пов'язує совєтська преса зі справою південнокорейського літака, зістріленого совєтами 11 днів перед цим інцидентом.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН номінував еспаномовну Катерін Ортеґу з Ню Мехіко на посаду скарбника в його Уряді. 49-річна К. Ортеґа після затвердження її Сенатом, займе місце Енджели Бюкенен, яка зрезигнувала із цієї посади. Президент заявив, що крім К. Ортеґи ще інші 20 осіб з еспаномовної меншости є на черзі до призначення на високі урядові посади.

У ЗВ'ЯЗКУ З ГАРЯЧОЮ погодою й посухою збір сільсько-господарських продуктів, зокрема кукурудзи в країні буде найменший від 1970 року, і заледве більше половини минулорічного врожаю, як інформує Департамент сільського господарства. Минуломісячні передбачення щодо збору 4,39 більйона бушлів не здійснилися, бо врожай у зв'язку із серпневою посухою буде на 16 відсотків — 846 мільйонів бушлів менший. Це, у свою чергу, негативно відіб'ється на цінах на сільсько-господарські продукти. Як передбачає секретар Департаменту сільського господарства Джан Р. Блак, ціни на харчові продукти зростуть для споживачів на додаткових 1 до 1,5 відсотка наступного року як наслідок меншого ніж передбачалося врожаю. Це збільшення цін буде ще в додаток до уже передбаченого збільшення на 4-5 відсотків.

СПОСТЕРІҐАЄТЬСЯ розчарування справою демократичних кандидатів на президента країни під час дводенної конвенції Демократичної партії в стейті Ню Джерзі, що тривала до вівтірка, 13-го вересня, і в якій брали участь 1,500 делеґатів. Джеймс Ф. Малоні, голова нюджерзьких демократів, заявив, що, якщо продовжуватиметься багатодумство серед демократів щодо кандидата та якщо вони не об'єднаються довкола одного кандидата до початку весни 1984 року, він буде між тими, що будуть натискати на сен. Едварда Кеннеді, щоб він погодився виставити свою кандидатуру.

ГЕНРІ А. КІССІНДЖЕР і його дружина Ненсі купили фарму в Кент, Конн., для відпочинку на кінці тижня і літні вакації. Фарма має ставок, тенісовий корт, басейн до плавання і частину п'ятиакрової плянтації чорниць. Кісінджери заплатили 470,000 дол. за заліснені 49,5 акра і плянують після інтенсивного переroблення й вдосконалення посілости, яку вони відкупили у колишнього віцепрезидента „Рідерс Дайджест" Ралфа Гендерсона, жити в ньому вже на весні наступного року.

ЗСА БОРОНИТИМУТЬ СВОЇХ ВОЯКІВ В ЛИВАНІ

Бейрут, Ливан. — Речники Адміністрації президента Роналда Регена заявили, що команда морських піхотинців стаціонованих тимчасово разом з контингентами інших трьох держав в Бейруті, столиці Ливану, отримала дозвіл покликати на допомогу, у випадку безпосередньої для них небезпеки, джетові бойові літаки стаціоновані на літаконосцях і морську фльоту, яка перебуває у прибережних водах Ливану. Тим самим засяг дії американського війська значно поширено, бо згідно із зарядженням президента Р. Регена, яке наспіло після поновної атаки ливанських мусулман на позиції морських піхотинців і поранення трьох військовиків, американські літаки і артилерія з кораблів може також допомагати іншим військовим контингентам, якщо вони будуть заатаковані. Президент Реґен назвав цю нову тактику, „агресивною самообороною".

Політичні і військові спостерігачі звертають увагу, що Уряд Р. Реґена чимраз глибше анґажується у громадянську війну в Ливані, а така тактика, мовляв, не була головною метою висилки до Бейруту морських піхотинців ЗСА та військових контингентів Великобританії, Франції і Італії. Як уже інформовано, до берегів Ливану причалили чергові підкріплення у числі 2,000 вояків, завданням яких буде підтримати тих, які майже кожного дня наражені на небезпеку з боку ливанських мусулман і парамілітарних частин Палестинської Визвольної Організації. Існує також переконання, що обстрілювання американських й інших позицій це діло Сирії і Совєтського Союзу, які не тільки доставляють мусулманам зброю, але мають серед них своїх політруків та військових дорадників, які з дня на день плянують стратеґічні випади мусулман проти закордонних військових контингентів і частин християнської міліції.

Заступник пресового секретаря Білого Дому Леррі Спікс заявив, що командант стаціонованих в Бейруті американських вояків ген. Пол Келлі має тепер вільну руку у вирішуванні важливих військових справ, а зокрема справ оборони військових контингентів та їх допомоги військовим частинам Ливану, які хочуть навести лад і порядок у схаотизованій політично і мілітарно країні.

Політичні аналітики навіть не сумніваються, що до хаосу спричиняється присутність сирійських, а також ізраїльських військових частин в Ливані і що СССР не бажає замирення в тій країні. Ці ж аналітики кажуть, що Р. Реґен матиме клопоти в Конґресі з приводу поширення активности американських вояків.

У СВІТІ

У ДЕВ'ЯТУ РІЧНИЦЮ скинення з трону етіопського імператора Гайлє Селязіє в столиці цієї країни Адіс Абабі проголошено амнестію для понад 1,000 в'язнів. Звільнено 1,163 особи, серед них — 117 політичних в'язнів. Оголошуючи про цю чергову амнестію, у засобах масової інформації в цій африканській країні говорилося про амнестію, проведену рік тому з подібної ювілейної нагоди, коли було звільнено 700 засуджених.

ВІЙСЬКОВИЙ ПАКІСТАНСЬКИЙ лідер і провідник держави генерал Зія уль-Гак сказав журналістам минулого тижня на пресовій конференції, що загально вибори в країні можуть відбутися раніше, ніж він попередньо передбачав. Замість плянованих виборів у березні 1985 року, під тиском опозиції в уряді та неспокоїв серед населення, що почалися цього літа і продовжуються дотепер, генерал зарядить вибори значно раніше, хоч остаточної дати він не визначив.

АФГАНСЬКІ МУСУЛМАНСЬКІ повстанці, які ведуть нерівну, але вперту боротьбу з великою суперпотугою — совєтською, мали помітну удачу в їхній боротьбі, коли їм пощастило відбити від росіян три містечка: Матун, Ургун і Яї, в провінції Пактія, що з'єднана добрими шляхами з Пакістаном. Це перший раз від 1979 року, що повстанцям пощастило перемогти совєтських агресорів у вузлових станціях, які потрібні для постачання зброї для повстанців. Саме ці містечка лежать на преважливому шляху з Кабулю до Пакістану.

В ІТАЛІЇ 1,200 в'язнів у чотирьох італійських в'язницях вийшли на голодовий страйк з метою добитися різних полегш-реформ, особливо зменшення реченця передсудового перебування у в'язниці. В'язні нарікають, що в Італії не рідкі випадки, коли підсудний під слідством в тюрмі може бути до 10 років, і щойно потім над ним ведеться суд. Новообраний уряд прем'єра Беттіно Краксі обіцяв негайно зайнятися тюремною реформою.

ЗАХІДНЯ Й СХІДНЯ Німеччина є на шляху поліпшення відносин з метою уникнути поглиблення різниць поміж ними, коли Америка здійснить свій плян примістити ракети середнього засягу на території Західньої Европи. Зі західньонімецьких джерел повідомляють, що уряд канцлера Гельмута Коля очікує тепер від східньонімецького уряду послаблення контролі в ділянці обміну валюти. Ця сувора контроля була уведена в 1980 році і вона значно зменшила відвідування східніх німців в Західній Німеччині. Полегші з боку східньо-німецького уряду є своєрідною платою за велику позичку, — 396,8 мільйона долярів з приватного банку, — на яку дав дозвіл уряд канцлера Г. Коля під кінець червня цього року. Дехто з фінансових знавців уважає це потягнення канцлера газартним, бо невідомо, чи Східня Німеччина зможе віддати на час ще й цей борг, залягаючи вже західнім банкам суму 6,3 більйона долярів.

ПЕРОНІСТИ В АРҐЕНТИНІ знову воспрянули духом, коли теперішній президент Арґентини Рейнальдо Біньйоне нещодавно скасував засуд, виданий на вдову по Перонові ще в 1976 році, коли Ізабелю Мартінез де Перон скинуто воєнним переворотом з посту президента. Вона керувала країною протягом двох років від 1974 до 1976 року, після її чоловіка, генерала Хуан Домінго Перона, каризматичного лідера Арґентини. Він найбільший арґентинський державний муж новітньої історії, хоч і дуже контроверсійний. Після цієї „амнестії" для Ізабелі Мартінез Перон (відкликання заборони брати участь у політичному житті) відкрита дорога повороту в її країну з Еспанії, де вона живе досі в екзилі. Її обрано тепер головою партії пероністів на бурхливій конвенції, яка відбулася в Буенос Айресі. Ця ж конвенція визначила своїм кандидатом на президента в майбутніх виборах (які мають відбутися начебто 30-го жовтня цього року з дозволу теперішнього військового уряду Арґентини) поміркованого пероніця, колишнього президента сенату Італьо А. Людера. Пероністів є в Арґентині 3,2 мільйона членів, і вони протягом останніх 40 років вигравали кожні загальні вибори в країні, на які давали дозвіл військові хунти.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

90 років ,,Свободи"

Дня 15-го вересня 1893 року появилося перше число ,,Свободи". Воно вийшло з підтитулом, як, ,,Часопись для руского народа в Америці". За минулих 90 років історія ,,Свободи" найтісніше і нерозривно пов'язана з історією української громади в Америці, з історією її розвитку, з історією подивугідної організовани і конструктивної праці перших українських поселенців на цьому континенті і всієї дальшої її розбудови, аж по нинішній день. Від початку свого існування під головною редакцією о. Григорія Грушки по нинішній день ,,Свобода" стоїть на сторожі інтересів української громади в Америці і на сторожі інтересів її первісної батьківщини — України. ,,Свобода" дала почин до заснування Українського Народного Союзу, який аж до часу, коли Друга світова війна викинула на американський континент велику хвилю біженців, що не захотіли залишатися під ворожим режимом, займався буквально всіма ділянками народного життя: обороною політичних інтересів, матеріяльним піднесенням поселенців, а зокрема збереженням української духовости.

,,Свобода" була і є провідним українським часописом у вільному світі. Не було і нема українського інтелектуала в Америці і поза нею, який не друкував у ,,Свободі" своїх статтей, своїх роздумів над долею народу і над актуальними проблемами. Українська громада в Америці і з нею ,,Свобода"" переживала різні, світлі і несвітлі, моменти, бували важкі для народу, для вільної громади і для її пресового виразника хвилини. Але жива нація не може загинути і хто хоче дізнатися про історію української громади у вільному світі та хто хоче дізнатися, як поселенці в Америці сприймали всі історичні події в Україні за минулих 90 років — той мусить картка за карткою переглядати річники ,,Свободи".

В історії української преси ,,Свобода" займає одно з найперших місць. У тому найпершому ряді української преси стоїть ,,Рада", заснована Євгеном Чикаленком, і ,,Нова Рада" відновлена після вибуху української визвольної революції під редакцією Андрія Ніковського і Сергія Єфремова, і ,,Українська Жізнь" у Москві під редакцією Симона Петлюри, і львівське ,,Діло", що його першим редактором був Богдан Барвінський та яке проіснувало аж до вибуху Другої світової війни. Львівське ,,Діло" так само, як американська ,,Свобода", боролося з ,,русинством" та вело провід народовецького руху аж до оформлення української політичної думки в світогляді самостійництва і соборництва українських земель.

,,Свобода", як український провідний часопис серед англомовного оточення в Америці, мала особливе значення. Воно актуальне і по нинішній день і воно страшенно складне і в теорії і в практиці. Цю теорію схопив по-мистецьки колишній головний редактор ,,Свободи" д-р Лука Мишуга у концепції ,,двох батьківщин". Це батьківщина батьків, яку треба любити і шанувати, це Україна, для якої треба працювати, і це Америка, яка дала пристановище першим імігрантам і пізнішим ізгоям із рідної землі, і дала їм можливість розвивати тут, в атмосфері повної волі і без ніякої цензури, свою політичну думку і свою організаційну сіть в усіх галузях життя. Ось так постали в Америці церкви і народні доми, постали після переїзду сюди нової іміґрації десятки установ і організацій. Але від самого початку існування ,,Свободи" по нинішній день ніяка велика конструктивна кампанія, ніяка поважна імпреза не може обійтись без активної підтримки ,,Свободи".

,,Свобода" — це фортеця українства в Америці і тому ніякий інший український часопис у світі, хоч би орудував найрадикальнішими протисовєтськими революційними фразами, не є такою сіллю в оці сучасних поневолювачів України, як є нею ,,Свобода". Проти жадного іншого вільного українського часопису не плететься на сторінках режимової преси в Україні стільки неперебірчивої критики, проти ,,Свободи". І це вона, ,,Свобода", вважає собі за честь. Бо це найкращий доказ нашого правильного принципового становища: боронити інтереси українства на базі демократії і шанувати той праведний закон Вашінґтона, до якого тужив Шевченко.

,,Свобода" стояла і стоїть поза партіями, групами і ,,середовищами", але ,,Свобода" не сходила і не сходить із плятформи національної демократії. ,,Свобода" була і є проти ділення українських патріотів на гірших і ліпших та пропаґує, що єдиним критерієм українського патріотизму є ділова, речева конструктивна праця для України, для членства УНСоюзу і української спільноти в діяспорі.

У 90-тиріччя появи першого числа ,,Свободи" треба підкреслити, що ,,Свобода" буде боронити надалі ті принципи, що їх проповідувала і боронила вона за всіх своїх 90 років життя.

Ярослав Курдидик

ДЕРЖАВА З ДЕСЯТЬМА АРМІЯМИ

Як і можна було передбачувати, кривавий стандарт у Ливані не спадає, а із відходом ізраїльських військ, на цей раз, на більше упевнені нові позиції, він тільки починає комплікуватися. Тепер, поруч майже постійних ливанських жертв постають зовсім нові і непередбачувані жертви. Оце наспівають повідомлення, що серед загинулих і поранених є американські вояки з рядів морської піхоти, французькі та італійські вояки, яких европейські держави післали до Ливану для стабілізації політично-мілітарних відносин у цій розтерзаній країні.

Нові внутрішні напруження і зудари в останньому часі у Ливані показали наглядно, як швидко авторитет уряду може захитатися і замінитися стан країни — з мирного може перейти у нову цивільну війну. Останньо відряджена поїздка спеціяльного представництва ЗСА, МекФаєрлайна, виявила, що просто неможливо і немислимо зліквідувати в цьому обширі окупацію, коли не візьметься під увагу, що у першу чергу слід розв'язати домашні проблеми у цій схаотизованій державі. Все, що було досі застосовано і переведено для стабілізації у Ливані, можна назвати — намаганнями, півзасобами, які далеко відставали від чітких, радикальних засобів.

Одне із основних потрясень, які пережив Близький Схід, це був без сумніву, відхід прем'єра Беґіна, що залишив по собі непевність і замішання в Ізраїлі, а посередньо теж в Ливані. Можна висунути навіть і таке твердження, що його відхід припечатав долю ,,Договору у Кемп Дейвиді" і перекреслив пляни президента Регена, які прикрили руїни у Бейруті...

Із критично переведеної аналізи виходить, що від початку цивільної війни в Ливані від 1975-1976, всі озброєні меншини розпочали бої проти тодішньої реґулярної армії, яка згодом була примушена розколотися на різні фракції. І хоч під сучасну пору є прояви, що реґулярна армія намагається знову об'єднатися, але в парі з тим побільшуються ряди у т. зв. приватних арміях.

І хоч дані про кількість і бойову готовість приватних армій тримають у великому засекреченні, то все таки дещо про них виявилося. І так виходить, що реґулярні сили правої ливанської армії мають приблизно 15,000 вояків. Після них ідуть друзи-мусулмани із біля 6,000 вояків. У північному Ливані діє теж армія під проводом колишнього президента Сулеймана Франчега, християнського мероніта, але ворога фаланґістів, силою коло 5,000 вояків.

У Ливані є 20,000 ізраїльського війська, 30,000 сирійців, 10,000 палестинців, підпорядкованих і вивінуваних сирійцями, 1,200 американців, 2,000 французів, 1,500 італійців і 5,850 вояків із ОН, а всі вони мають на цілі втримувати мир у Ливані. Ці вищезгадані менші і більші своїми цифрами, деякі можна було б назвати — арміями, декотрі ,,приватними арміями", а навіть коло десяти, звичайних озброєних банд і важко вирішити, яка номенклятура до них найкраще підходить. Це шиїти, вільні мусулмани, ,,Армія лівійського братерства" і тим подібної дрібноти.

Місцеві приватні армії, чи пак члени міліції, керуються орієнтацією на просирійську, проливанську, проіракську і пролівійську. Близькосхідні спостерігачі заявляють, що вищенаведена орієнтація узалежнюється головним робом від того, хто і скільки доставляє їм зброї? На позакулісову їхню діяльність у цій війні — ,,всіх проти всіх", мають безпосередньо впливи з одного боку Ізраїль, а з другого боку Сирія, а посередньо — ЗСА і СССР. Всі більші, або менші групи, є здебільшого добре витреновані, важко озброєні та користуються усім тим вивінуванням, що їх має у своїх арсеналах реґулярна армія, включно з танками, різнорідними ракетами, а навіть артилерією важкого калібру.

Місія, що її мали на увазі ЗСА, позбутися в Ливані окупаційних армій Ізраїля, Сирії і ПВО, не пощастила та ще далі натрапляє на комплікації. Якраз із того часу, коли МекФарлейн розпочав свою поїздку по Близькому Сході, друзи-мусулмани заатакували національно символічні та авторитетні місця, обстрілявши далекобійною артилерією, що її доставила їм Сирія, Палату ливанського президента, Міністерство оборони, резиденцію американської амбасади, а в Бейруті летовище, де зайняли були позиції мирові сили ЗСА.

Усі ці останні мілітарні події, начебто поставили президента Реґена перед подвійною альтернативою: — ЗСА можуть забрати свої війська заздалегідь, повідомивши ливанський уряд, що залишають йому цю справу його власним рішенням. Досі, однак, у всій своїй історії, морська піхота не здавала ніколи своїх позицій без бою, а якщо б прийшло аж до такого стану дій, то тоді, вони із відповідною підтримкою нищівної сили, прочистять цю частину гористого терену, звідки друзи обстрілюють Бейрут та американські позиції.

І це була б якраз ця друга альтернатива, про яку була мова вище. Але це вагоме та остаточне рішення Президента може прийти тільки тоді, коли він буде упевнений в тому, що його у цій акції підтримає суцільно Конґрес, а посередньо увесь американський народ.

Осип Залеський

У століття смерти Ріхарда Ваґнера

(1813-1883)

Ріхард Ваґнер — це рідкісна і незвичайна поява серед музик світової слави. Усі мистці, без огляду на це, в якій ділянці вони працювали, мали своїх прихильників, симпатиків, або ворогів. Одні захоплювалися їхніми творами, інші називали їх аматорами, чи дилетантами. У життєписах про Р. Ваґнера читаємо - в одних похвальні гимни для його творів, а у інших насміх, глум, а то й зневагу для його особи і творів. Доба, в якій він жив і творив, в історії музики ділиться на ,,ваґнерівців' і ,,антиваґнерівців". Обидві групи поборювали себе без міри й меж. Суперечки про вартість його творів порізнили не лиш музичних критиків, але навіть політиків і приятелів, а то й цілі родини. В часі виконування його творів поставали в театрі такі сцени, що імпресарій в часі вистави твору Ваґнера ,,Рієнці" в опернім театрі в Парижі, благав ,,антиваґнерівців" відкласти свої протести по закінченні вистави. Але час змінив погляди людини на вартість і значення творчости Р. Ваґнера і сьогодні Ріхард Ваґнер уважається творцем цілої епохи в історії музики.

Але спершу декілька дат з життя Ріхарда Ваґнера. Народився він 22-го травня 1813 року в місті Ляйпціґ у Німеччині, в родині поліцейського урядовця, але його батько й вітчим Людвіґ Ґеєр, походили з саксонських родів народних вчителів, канторів і орґаністів, тому й Річард з молодих літ проявляв зацікавлення музикою і кантор Т. Вайнліґ познайомив його з основами музичного мистецтва, навчив його провадити хори та пробувати самому творити музичні твори. І так постали перші твори Р. Ваґнера для фортепіяну, оркестри і навіть перші опери в стилі модного тоді романтизму. Праця театрального дириґента в Ризі і Кенігсберґу запровадила його аж у Париж, де тріюмфував тоді Г. Маєрбер зі своїми операми. Але Ваґнерова опера ,,Рієнці", писана ще у романтичному стилі, не дісталася на сцену, а виставлено її на сцені у Дрездені, в Німеччині. Ваґнер повертається у Німеччину, з якої перед роками мусів утікати через політичні ,,непорозуміння". У Німеччині пощастило йому добитися позиції надворного капельмайстра. Ваґнер починає писати теоретичні праці як ,,Мистецькі твори в майбутньому" (1850) та ,,Опера і драма" в 1862 році. Арії й речитативи, які були прикметними співами в дотеперішніх операх, у творах Ваґнера не стрічаються, за те визначну ролю грає у них мелодія - ,,нескінчена мелодія", яка ціхує душевні події у тексті, а провідні моменти зібрані в провідних мотивах (ляйтмотивах), які з'являються у хвилинах що мають привести в пам'яті подібні, вже проминулі, події.

Театральну оркестру збільшує Ваґнер новими інструментами, які допомагають зрозуміти співаний текст. Оркестра приміщується у заглибленні під сценою, так, що тони поодиноких інструментів зливаються і підсилюють ,,безконечну мелодію". Чіткий ритм, сміливі гармонічні пов'язання (незрозумілі противникам Ваґнера) роблять його твори, які він називає ,,музичними драмами", і до яких здебільша писав сам текст (лібретто), поширюють коло його противників. Але значення Ваґнера, як мистця-музики постійно зростало. Зростала й його життєва стопа, яка деколи була не дуже то світла. Він розвівся з першою дружиною, з якою не зазнав сімейного щастя, і одружився з донькою Франца Ліста, Козімою, яка допомогла йому у здійснюванні творчих задумів. Композитор заприязнився з баварським королем Людвиком, який фінансово підтримував його творчі задуми, сприяв будові театрального будинку, за плянами Ваґнера, в місті Байройт, де 1876 року відбулася перша вистава Нібелюнґів, що було вершком задумів Р. Ваґнера. Та 13-го лютого 1883 року, коли Р. Ваґнер виїхав до Венеції для підкріплення здоров'я, він там і помер, але залишилася його ідея нового стилю в музиці, залишився театральний будинок пристосований для виконування опер-музичних драм Ваґнера. По смерті Ваґнера провід театру в Байройті перебрав його син Зіґфрід Ваґнер.

Поминаючи твори Ваґнера з молодечих років, про які була згадка на початку цеї статті, подаю заголовки його музичних драм, у порядку їх появи: ,,Рієнці", (,,Останній трибун"), велика трагічна опера у 5-ти актах, ,,Літаючий голляндець", романтична опера в трьох актах, ,,Тангойзер", — романтична опера в трьох актах, ,,Льогенґрін", романтична опера в трьох актах, ,,Трістан і Ізольда", дія в трьох відслонах, ,,Майстерзінґери з Нюрнберґу", опера в трьох актах, ,,Перстень Нібелюнґів", тетралогія з трьох вечорів і одного передвечора під назвою ,,Золото Райну", в одному акті з чотирма картинами. Перша вистава (перший день) ,,Валькірія", в трьох актах; (другий день), ,,Зіґфрід" у трьох актах і чотирьох картинах, і (третій день); ,,Присмерк богів" вступ і три акти в шости картинах, та останній твір: ,,Парсіфаль" святкова сценічна гра в трьох актах.

У Ваґнерівських операх (музичних драмах) виступали також співаки українці, а серед них на перше місце вибився Модест Менцінський (1876-1935), який грав визначні ролі у творах Ваґнера в оперних театрах у Франкфурті, Стокгольмі, Відні та Кельні. У Льогенґріні виступала також Марія Сокіл-Рудницька та Іван Козловський (в театрах підсовєтської України).

Іван Кедрин

,,ГАЛИНА МАЗЕПА" — ВЕЛИЧАВА МОНОГРАФІЯ МИСТКИНІ

Треба дійсно з найбільшим признанням висловлюватися про включення у науково-видавничу діяльність Українського Вільного Університету у Мюнхені також серії ,,Альбоми українського мистецтва". Це безумовно заслуга відомого з енергії, ініціятивности і широкого діяпазону зацікавлення ректора УВУ проф. Володимира Янова. Доказом його захоплення також образотворчим мистецтвом була його обширна стаття у 18-ій книзі офіційного органу УВУ ,,Міттайлюнґен" (Повідомлення): ,,Поезія зачарованої Десни" — з нагоди виставки 16-ти ,,неконформістичних" мистців з УССР, при чому ту гарну статтю прикрашено 10-ти кольоровими світлинами різних отих мистців, які не захотіли триматися наказаної згори лінії ,,соцреалізму".

Останнім твором у цій серії мистецьких альбомів є величава монографія Галини Мазепи. Зазначено там, що це вже четвертий з черги такий твір. Авторові цих рядків відома тільки подібна книга, присвячена Григорові Крукові, одному з найвидатніших наших скульпторів з міжнародним іменем. Взагалі, коли йдеться про образотворче мистецтво, то вже була нагода ствердити, що воно найкраще, щодо кількости і якости, з усіх ділянок української культури у вільному світі, на яку складається наука, література і мистецтво. І якщо йдеться про документацію творчости українських мистців, то у вільному світі появилися такі прегарні великі, технічно досконалі монографії, що їм нема рівних у підсовєтській Україні. Правда, большевики видали 7-томову ,,Історію українського мистецтва", зредаґувавши її за тим самим принципом, що Українську Радянську Енциклопедію (УРЕ), себто, промовчуючи всіх хто не підходить під норми компартії. Видали теж велику книгу ,,Київський Державний музей українського мистецтва". Єдина монографія ,,Художники Закарпаття", видана у Києві 1961 року, як теж виданий у В-ві ,,Мистецтво" у Києві у 1969 році Платона Білецького ,,Український портретний живопис XVII-XVIII ст" трохи подобали розміром і технічним виконанням на монографії видані у вільному світі. ,,Мистецтво" у Києві видає ,,Бесіди з історії мистецтва", які насправді є брошурками на поганенькому папері з півкрейдовими картками для кольорових репродукцій. Такі великі мистці, як Олекса Новаківський, Іван Труш, Микола Бурачек, Олена Кульчицька удостоїлися маленьких книжечок. Тільки монографія Володимира Орловського видана технічно краще, з твердою полотняною обгорткою — на показ закордонові.

Туди можна би додати й гарно видану книжку ,,Ґравюри Володимира Куткіна" (1968).

Зате у вільному світі появилися вже величаві монографії великого альбомного формату на крейдовому папері цілого ряду інших мистців. Перед собою маємо монографію такого вигляду Віктора Цимбала (Ню Йорк 1972), — Надії Сомко і Сергія Макаренка (Ню Йорк 1971), Бориса Крюкова (Буенос Айрес 1970) еспанською, українською і англійською мовами, — Темістокля Вирсти (,,Вірста", Париж 1975), українською і англійською мовами, Петра Андрусева (Ню Йорк 1980), врешті друга монографія Надії Сомко ,,Скульптура і мистецтво" (Лос Анджелес 1981). Небавом має появитися під редакцією Богдана Певного велика монографія Миколи Неділка.

Монографія ,,Галина Мазепа", видана тепер Українським Вільним Університетом", імпонує однаково своїм великим альбомним форматом на 190 сторінок і найкращим технічним оформленням, як теж всебічним досконалим з'ясуванням життєпису і творчости цієї вийняткової мисткині, теж одної з нечисленних українських образотворчих мистців, що здобули собі признання і славу у широкому світі. Редакцію перевів Святослав Гординський, мабуть таки найкращий сучасний український мистецтвознавець, він же сам маляр і поет.

Дуже трудно додати будь-що до тієї глибокої аналітичної характеристики творчости Галини Мазепи, яку зробив Святослав Гординський. Він нав'язує мистецький шлях Галини Мазепи до течій ще з-перед Першої світової війни ,,Пост імпресіоністи і фовісти, кубісти і футуристи, експресіоністи і конструктивісти звільнили малярство від баченого в природі, довівши, що мистецький твір можна створити з таких елементів, як лінія, площа і кольор, зв'язаних, або й зовсім не зв'язаних з реальними речами.

Першим завданням мистця стало усвідомлення і опанування тих співвідношень форм, які своїми гармоніями чи контрастами спроможні передавати безконечну скалю, передусім чисто малярських вражень..

Гординський правильно звертає увагу, що Галина Мазепа, яка перейшла вишкіл у кількох високих школах мистецтва в різних містах Европи й Америки, послідовно і вперто тримається української тематики. Вона працювала заробітково в ілюстраційному мис-

(Закінчення на ст. 4)

Яр. Климовський

,,АМЕРИКАНСЬКІ КАРПАТИ"

(Репортаж про Гантер)

III.

У Бабаєвих мікровіршах глибокий зміст. У них приємно вражають лаконічність і легкість вислову, філософські роздуми, перетакні дрібкою іронії, а то й сарказму; в них добра пуанта, закінчення, що вас заскакує. У Бабая вміння підглянути такий кадр із життя, повз якого ви проходите байдуже. Тут і там виловлює моменти, подаючи їх зчаста в гумористичній формі, дуже часто натрапите на кпину і вдалу сатиру. Політичних тем він не заторкує. І добре робить. Тому його всі залюбки читають.

Зустріч із гостем з Польщі

Той гість, це Омелян Цилюпа, що приїхав з Польщі з трирічним синочком, Ростиком, незвичайно милим, вродливим і мудрим хлопчиком, який чекає на складну операцію руки, розм'яжджені автобусом. Це цей сам Ростик, якого світлини були в українській пресі та інформації про його каліцтво. Приємно було прочитати в ,,Нашому Житті", як на звернення під кличем ,,Поміч для Ростика" відгукнулися учні Української Католицької Парафіяльної Школи при церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку. Хочеться вірити, що слідом учнів цієї школи підуть не тільки учні інших шкіл, але ціла наша спільнота, бо незвичайно складна операція Ростикової ручки потягне за собою велетенські кошти.

Ростик, це солодка мила дитина, що говорить гарною українською мовою і дасться любити вже на перший мет ока. Він ходить до гантерського вакаційного садочка, який міститься в садибі д-ра Макаревича. Садочок вела досвідчена вчителька Наталя Лукіянович.

Авторський вечір Ганни Черінь

Цей вечір, що відбувся 6-го серпня ц.р. в ,,Ксені", відкрила Ольга Кобзяр, а Ганну Черінь у коротких словах представила ред. Уляна Любович, подавши реєстр книжкових видань письменниці — поезії, оповідання для дорослих і дітей. Письменниця брала участь у літературних конкурсах і є лавреаткою декількох нагород; в одній тільки книжці — ,,У намальованому світі", яку ілюстрував Ярко Козак, подано першу нагороду на літературному Конкурсі СУА в 1980 році.

Авторка почала писати змалку, та будучи на студіях у СССР, мала нібито оправдану перерву в писанні. Щойно у вільному світі Ганна Черінь розпростерла крила, розвинула свій вроджений письменницький талант.

Згадуючи навчання в університеті, вона в Чикаґо завершила студії славістики і бібліотекарства. Її великою заслугою є те, що в бібліотеці, в якій вона працює під сучасну пору, є біля 20 тисяч українських книжок; навряд чи передтим було в цій бібліотеці два проміле (0/00) з цього числа книжок.

На своєму вечорі читала вона фраґменти із книги ,,Слова", а в другій частині дві гуморески.

Ганна Черінь, — як сказано, має ще рецитаторський хист — зразкова подача слова під інтонаційним поглядом, як також і самої логічно оправданої й економної жестикуляції для підкреслення важливіших місць тексту. Мала заслужений успіх у добірної публіки, яка домагалась наддатків. Кульмінаційною точкою було закінчення першої частини вечора з книги ,,Слова". Ганна Черінь заслуговує, щоб на неї звернули увагу наші літературознавці.

Виставка керамічних праць і шовкодруків Слави Ґеруляк

Приємно зайти у виставову залю в ,,Ксені", на поверсі, де естетично розташована кераміка і шовкодруки Слави Ґеруляк. У перевазі розкольоровані керамічні фіґури різного формату. Для збільшення відпорности на діяння хемічних чинників, не згадуючи естетичної вартости, керамічні експонати мають на собі скливо згл. т.зв. анґобу, а також тут і там деякі фіґури мають на собі дискретне золочення чи посріблення; залежно від скалі барв примінюється те чи інше. Між іншим при випалюванні фарба може зробити небажаний ефект. На виставці всі праці пройшли докладну селекцію.

Твори Слави Геруляк характеристичні новим мистецьким висловом — у них примат розв'язки форми. Кераміка мило вас вражає, як і відважні шовкодруки, хоч на перший погляд вони дещо нагадують графіку Шмідта Роттлюффа, та це лише на мент. Шовкодруки Слави Ґеруляк оригінальні, самобутні. Вертаючись до кераміки, цікаво, що, вирішивши уфундувати собі якусь кераміку, не вдоволяєтеся однією, а кортить вас придбати ще принаймні одну. Так було з Ганною Черінь, не інакше було і зо мною.

• • •

У ,,Ксені", у великій залі не тільки образотворчі експонати, але на столі розкладені книжки Ганни Черінь — ,,Вагонетки", ,,Небесні вірші", ,,Слова", ,,Українська кров", ,, У намальованому світі", ,,Хитра макітра", там теж і ,,Кульчицький" Филипчака, ,,Марципани і витребеньки" Бабая, ,,Гриць Зозуля" і ,,На хлопський розум" Ека та багато інших. Крім цього пишається там один із кращих журналів — ,,Наше життя". Верстаючи сторінки цього журналу натрапляємо на дуже цікаву статтю Івана Сенькова ,,Як Федькович став на старість ворожбитом та астрологом". На астрологію письменник витратив десять літ, мав навіть із цього деякі прибутки, оголошуючись у пресі. Одне оголошення, що його помістив у німецькій пресі, звучало так: ,,Я постановив собі якнайдокладніше простудіювати астрологію усіх старих і нових культурних народів і по десятилітніх тяжких і дорогих дослідах дійшов до результату, якого я ніколи не сподівався: я можу тепер сміло сказати, що долю людини і її будуччину можна відгадати. Всіх неупереджених людей, котрі не маловажать усього, чого самі не годні зрозуміти, я закликаю цим, щоб написали до мене, а я певний, що переконаю і найбільших недовірків, і я їм ручу, що будуть вдоволені". Там же цікавого матеріялу не тільки для самих жінок, тому чоловікам рекомендую передплатити цей журнал (так, як я це зробив і не жалую). Зверну ще увагу на одну статтю ,,Спомин про Голокост".

Оля Ласка, що її 40 років тому запроторено до табору Авшвіц, на сходинах свого Відділу СУА у Воррені, Мишиґен та в присутності гостей, разом понад 50 осіб,

(Закінчення на стор. 3)

„Американські Карпати"

(Закінчення зі ст. 2)

прочитала свої спомини про табір смерти в Авшвіці. У жіночій частині табору, підкреслює доповідачка, „безпосередніми наглядачами в'язнів були в'язні, переважно жидівки. Знання німецької мови надавало їм цей досить сумнівний привілей... Не було у них зброї, але звичайним києм, без причини, без глузду били своїх „підлеглих". Чомусь такі факти промовчується... А тут ще й такі незабутні картини: повні потяги жінок і дівчат в біленьких хустках... Звідки ви? ...Та з України ...Все село виселили і нас сюди привезли!" Чи не було б добре, щоб про це знали чужинці?

Добре свого часу сказав Понеділок: варто побути в горах, відпочити, набрати сили, дещо довідатися й „окультуритись".

СВІТОВЕ ЖИДІВСТВО зажурене тим, що цього року тільки приблизно 1,000 жидів залишили кордони СССР, діставши дозвіл на виїзд до Ізраїля, коли в минулому році таких щасливців було в чотири рази більше. Але й ті чотири тисячі є мінімальні в порівнянні до 1975 і 1976 років, коли з СССР виїхали майже по 51 тисячі совєтських громадян жидівської національности. З усіх тих сотень тисяч жидів, що виїхали за останнє понад десятиріччя, четвертина поселилася постійно в Ізраїлі, а три четвертих скерували свої кроки переважно в Америку та в европейські країни.

ДНЕМ УКРАЇНСЬКОЇ СПАДЩИНИ В ТОРОНТО ВІДЗНАЧЕНО РОКОВИНИ ВЕЛИКОГО ГОЛОДУ

Задум влаштування Українського Дня Спадщини на Онтаріо Плейс, тут, вже п'ятий раз з-черги, слід визнати за суспільно дуже здоровий і національно дуже вдячний Такий день стягає тисячі канадців українського роду, своєю програмою підкреслює їхній вклад у матеріяльну й духову розбудову Канади, та спрямовує духово очі на батьківщину їхніх предків—Україну.

З другого боку—в'яже онтарійський провінційний уряд та міську владу висилати своїх представників з привітами і торкатися політичної дійсности, яку накидає Москва, поневолюючи Україну. Ці фактори частково „випростовують хребет" нашій спільноті, підсилюють національну свідомість „Що ми?... Чиї сини? Яких батьків?... Ким? За що закуті?..."

Влаштування цього Дня можливе завдяки фінансовій допомозі онтарійського уряду та тісній співпраці завідуючих Онтаріо Плейс.

Цьогорічний День Української Спадщини, що відбувся 21-го серпня, був присвячений публічному оскарженню червоної Москви за штучно організований нею Великий голод в 1932-1933 роках в Україні.

Почався День Спадщини о год. 10-ій ранку відкриттям різних виставок: народного мистецтва і ручних робіт, показом великодніх писанок, грошей і філателістики, дитячих книжок, мініятюрного українського села. У театрі висвітлювалася прем'єра з української тематикою фільму продукції Галини Кучмій „Душа сміється", „Життя і мистецька праця Василя Курилика" та „10 мільйонів жертв України 1933", продукція Радіо Квебек Клявдії Карон і Тараса Гукала.

Молебень

О год. 10.30 ранку о. митрат І. Сиротинський з УКЦеркви і отець Петро Бублик з УПЦеркви в сослуженні духівництва відслужили екуменічний Молебень. Співав хор церкви св. Миколая з Торонто і Преч. Діви Марії в Міссіссага під диригентурою о. Боніфатія Мальованого. Обидва отці виголосили глибокі змістом проповіді

Український День Спадщини офіційно відкрив інж. Ярослав Соколик, заступник голови Провінційної Ради КУК, о год. 12-ій опівдні і попросив до слова президента Комітету Українців з Вінніпегу Івана Новосада, який у продуманому слові вітав канадських українців, особливо Онтаріо, та радів розмахом їх суспільної праці.

Посол Провінційної леґіслятури Юрій Шимко передав від прем'єра Онтаріо Вільяма Дейвіса грамоту з вітаннями й торкнувся питання Голоду, штучно організованого большевицькою Москвою в 1932-1933 роках в Україні, й підкреслив загрозу сьогоднішньої експансії Совєтського Союзу на підбій комунізмом цілого світу.

Представник Онтаріо Плейс Колін Шедоре, вітаючи організаторів Дня, побажав присутнім почуватися як у себе дома. Радний міста Торонто Василь Бойчук склав привіт від управи міста і посадника Арта Еґґлетона.

Хор „Дніпро" з Судбур під проводом Олі Рогатин співом підсилив святочний настрій, після чого відбулась церемонія благословення та бажань щасливого успіху велосипедистам в їх маратоні до Оттави.

Виїхало 37 ровeристів; вони повезли із собою „хрест страждання", як символ терпіння українського народу під комуністичною окупацією, щоб тим способом відзначити понад сім мільйонів жертв Українського Голокосту.

Вся увага Українського Дня Спадщини зосереджувалась на двох програмах: пополудневій і вечірній, тобто на фестивалях пісні і танців, що їх виконували різні ансамблі з Онтаріо.

Пополудневі виступи

Пополудневими виступами вдало двомовно керувала Лілія Лозинська. Після гимну „О, Канадо", танцювальний ансамбль „Веселка" Молоді Українського Національного Об'єднання (МУНО) із Судбур, хореограф Тарас Рогатин виконав танечний привіт з хлібом і сіллю. В дальшому програма чергувалась на зміну виступами хорів і танцювальних ансамблів. Участь брали: група відділу КУК із далекого Су Ст. Марі (хореограф—Марія Колтерман, помічниця Тамара Шевців); Асоціяція Української Молоді з Ошави „Соколи" (хореограф—Володимир Гарас); група церкви Пречистої Діви Марії з Бурлінґтону „Тирса" (хореограф Петро Марунчак); ансамбль української молоді „Верховинці" з Торонто (хореограф—Роман Броварський).

Усі учасники в буйній молодості не тільки не жаліли звинности і зручности, але й мали велике відчуття ритмічности і навіть акробатики.

Із хорових ансамблів виступали: мішаний хор КУК „Дніпро" з Гамілтону (диригент Ніля Ґеник-Березовська, фортепіяновий супровід Євгенія Поверс); оркестра „Водограй" ТУС з Гамілтону (диригент Іван Парсонс); ансамбль бандуристів ім. Г. Хоткевича ОДУМ Торонто (диригент Валентина Родак).

Скрипкове сольо (він повторив його у вечірній програмі) виконав багатонадійний скрипаль Марко Сабат, граючи композицію С. Баха, М. Лисенка і Б. Бартока під рясні оплески багатотисячної маси слухачів. Акомпаньювала на фортепіяно Дженніфер Франціс. В'язанку пісень співало тріо „Волошки" з Ошави: Рома Набережна, Віра Фук і Марійка Івашко-Кляссен, при акордеоні Денні Столярчук.

На закінчення виступив мішаний хор „Дніпро" при УНО в Судбурах (диригентка Оля Рогатин, фортепіяно Емілія Басалига, акордеон Яро Червінець.) Кожний виступ вітали гучно понад 20 тисяч присутніх, які зайняли повністю сидячі місця та масою стояли кругом на мураві.

Вечірні виступи

Вечірній концерт змістом не відбігав від пообіднього. Різниця проте була в тому, що його відкриття мало більш офіційний характер. Церемонійместером став Ярослав Волощук з Віндзору. Після проспівання українською мовою канадського гимну злученими хорами, вечір відкрив д-р П. Глібович; далі вітання склав від метрополітального Торонто радний Бен Ґрис, осуджуючи при цьому злочинне комуномосковське народовбивство штучним голодом у 1932-1933 роках в Україні.

Радний Василь Бойчук склав привіт від управи міста Торонто та відмітив близькість 1000-ліття Хрищення Руси-України і тим самим її духову єдність із західнім волелюбним світом.

Глибоке розуміння трагізму українського народу з приводу штучного голоду, організованого Москвою 50 років тому в Україні, виявила у своєму блискучому слові новойменована міністер громадянства і культури Сузан Фіш, складаючи вітання від онтарійського уряду.

Речник публічних зв'язків корпорації Онтаріо Плейс Колін Шедоре вітав як господар приблизно 30 тисяч присутніх. Було вирізнено декількох почесних гостей: Владику І. Борецького, отців з дружинами—митрата І. Сиротинського і о. П. Бублика, подружжя Яримків, Новосадів, Шимків, Гайдашів, Флинів, Рупрехтів, Стефанію Савчук та інших.

Онтарійський відділ Українського Музею Канади презентував українські одяги у стилевому виконанні за наглядом Анни Троян. Презентували: принцесу Либідь з VIII століття—Мелания Павлів; принцесу Евдокію з XУ століття—Дарія Москалик; принцесу Анну-Ярославну з XI століття—Наталія Рева; короля Данила з XIII століття—Олександер Стельмахович; монарха Володимира Великого з X століття—Михайло Козак; княгиню Ольгу з X століття—Ґлорія Охітва.

Подано теж коротку історію про моделі при фортепіяновому супроводі Стефанії Жовнір-Клос.

Злучені хори „Бурлаки", „Трембіта" і „Жасмин" (диригент Олег Хміль, акомпаньятор Жовнір-Клос) відспівали могутньо „Прославу Володимирові Великому", музика Андрія Гнатишина, за що отримали рясні оплески.

Ця картина залишила глибоке враження у всіх та гордість, що й у нашій історії були величні володарі.

У програмі вечора були виступи трьох танцювальних ансамблів: „Тирса"—церкви Пречистої Діви Марії з Бурлінґтону (хореограф П. Марунчак); „Веселка" із Судбур (хореограф Т. Рогатин); „Верховинці"—СУМ Торонто (хореографи Євген Трус і Надія Луцюк)

У хорових виступах брали участь: мішаний хор „Трембіта" з Ошави (диригент Степан Гарасовський, фортепіяновий акомпаньямент Теодора Федина); жіночий хор „Жасмин" церкви Пречистої Діви Марії, Міссіссага (диригентка Олена Глібович, фортепіяновий супровід Христина Шевчук); чоловічий хор „Бурлака" (диригент О. Хміль, фортепіяновий акомпаньямент—Михайло Бубна) з солістами Василем Драбиком, Андрієм Сорокою і Юрієм Хомином

Про скрипаля Марка Сабата є вже згадка у пополудневому виступі. Вечірній концерт збагатила красою голосу—сопрано, і підбором пісень видатна солістка канадських опер Роксоляна Росляк. Вона виконала „Богородице Діво" (музика І. Соневицького); „О. Україно моя" (музика Л. Кузьменко, слова М. Латишко) і „Колись мою колиску" (музика М. Гайворонського).

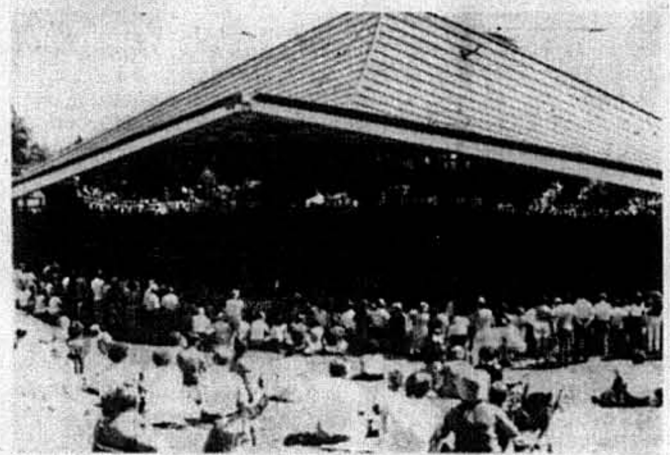
Рясні оплески були нагородою та виявом признання мистецькому співові солістки. Фортепіяновий супровід виконував дискретно Стюарт Гамілтон.

Перед закінченням програми злучені хори виконали молитву „Владико неба і землі" (музика С. Гулака Артемовського) з прекрасним сольо Олега Хміля (диригент Степан Гарасовський) і „За тебе, Україно" (музика С. Людкевича) під диригентурою О. Хміля, з фортепіяновим акомпаньяментом Стефанії Жовнір-Клос. Спонтанно відспіваний присутніми український національний гимн закінчив вечір у піднесеному дусі.

На цьому концерті були люди з близьких і далеких околиць Онтаріо, як також із ЗСА Філядельфії, Рочестеру та інших міст. Вечір наскрізь був удалий завдяки організаційному хистові Комітету, в склад якого входили: Маруся Бандера, Христина Бідяк, Тамара Чорна, Володимир Довганюк, Стефа Федчук, Олена Глібович, Андрій Головатий, Євген Івасюк, Леся Потічна і Христина Туркевич.

Та найбільше признання належиться таки д-рові П. Глібовичеві, довголітньому голові Провінційної Ради Комітету Українців Канади, неструдженому робітникові на громадській ниві.

в. с-кий

Онтаріо Плейс вже п'ятий раз гостить у себе з величезним успіхом День Української Спадщини.
(фота: Михайло Боцюрків)

Танок „Жнива" будив спогади з давніх часів на Батьківщині.

Роверисти в числі 37 виїхали у „маратоні" до Оттави. Вони повезли зі собою символічний Хрест страждання, як символ терпіння українського народу під большевицькою окупацією.

Восьмий фестиваль „Гомін України" у Філядельфії

У минулому ми не раз писали репортажі і рецензії про щорічні українські фестивалі музики, співу і танків „Гомін України" у Філядельфії. В наших відгуках ми давали високу оцінку професійному підходу в складанні програм активним культурно-громадським діячем проф. д-ром Петром Стерчом та очоленим ним працьовитим комітетом.

Багато учасників програм Фестивалю викликали наше щире захоплення високим рівнем виконавського мистецтва. Ми захоплювались ентузіязмом, масовою присутністю і відданістю рідному мистецтву багатотисячної публіки на фестивалях, які стали традиційними, і в нашому захопленні писали, що українська Філядельфія стала Меккою української культури.

Ми писали про героїзм і відданість філядельфійців минулого року, які, не зважаючи на зливний дощ, який йшов безупинно від початку до кінця фестивалю, не розбіглися, а навпаки, у великому екстазі сприймання концерту не давали артистам зійти зі сцени.

Цьогорічний фестиваль, який відбувся 19-го серпня на сцені амфітеатру Робін Гуд Делл-Іст, під відкритим небом, був присвячений заслуженим українцям першої іміґрації до ЗСА та їхнім нащадкам, реперезентованим директором української радіопрограми в Піттсбурзі Михайлом Комічаком та творцем і ведучою українських радіопрограм у Філядельфії Марією Ганусей.

Фестиваль, як завжди, мав цікаву програму і добірну групу виконавців. В ньому брали участь оперні співаки Рената Бабак і Андрій Добрянський, їхні акомпаньятори піяніст Френсіс Конлон та віольончеліст Дейвід Прімо, піяніст Михайло Комічак, мол., вокальний ансамбль „Кац ін" з Клівленду.

Програма ко: церту складалася з творів, які мали всі ознаки українс кої естрадної клясики. Не ю було чисте, безхмарне... На землю зійшов літній, чудовий веч). З нетерпінням ми чекали пс чатку концерту. І він розпочався для нас... з великог розчарування.

Перше, ми були розчаровані фактом, що героїчних мас відданої своєму мистецтву публіки, за вийнятком присутніх (скільки їх було—тисяча? Чи півтори? Чи може менше?), не було. Що вони робили в цей прекрасний соняшний день, нам не відомо. Можливо вони вже почали старанно збиратися на експедицію до Вашінґтону на 2-ге жовтня, щоб масово і всенародно зложити свій протест проти кривавого терору червоної Москви? Можливо їм вже набридли всі фестивалі української музики, пісні і танку і, знайшовши нове духовне надхнення, вони не хотіли пропустити улюблену телевізійну програму? А можливо, з огляду на „тяжкі часи" їм не хотілося витратити п'ятку на квиток, коли за неї можна купити шість пляшок холодного пива. А може, про концерт вони нічого не знали?

Словом, причини відсутности мас українців на Фестивалі нам не відомі. Але нам відомий інший факт, який дав нам друге розчарування: проф. д-р П. Стерчо, голова комітету, відкриваючи Фестиваль і вітаючи присутніх, сказав, що з огляду на малу кількість слухачів, яких він бачить в амфітеатрі, цей Фестиваль „Гомін України" у Філядельфії, мабуть, буде останнім.

Програма концерту була дуже різноманітна і цікава. М. Комічак зробив ефектив-

(Закінчення на ст. 4)

10-го вересня 1981 р. відійшов у Вічність

бл. п.

ПАНАС ВАСИЛЬОВИЧ ФЕДЕНКО

визначний діяч українського соціял-демократичного руху, член Української Центральної Ради, Трудового Конґресу Народу України, історик, журналіст, письменник.

В другі роковини смерти згадуємо Покійного спільно з Його Приятелями, Однодумцями та Прихильниками.

Син — БОГДАН і невістка НІНА

У П'ЯТУ РІЧНИЦЮ БОЛЮЧОЇ ВТРАТИ нашої Найдорожчої ДРУЖИНИ, Незаступимої МАТЕРІ, Невіджалуваної СЕСТРИ

бл. п.

ЛЕСІ з ДЗЯДІВ КУЛЬЧИЦЬКОЇ ҐУТ

буде відправлена у родинному домі

СЛУЖБА БОЖА і ПАНАХИДА

в суботу, 24-го вересня 1983 р., о год. 4-ій по пол.

Просимо Родину, Приятелів і Знайомих у цей день сполучитися з нами у молитвах.

Муж ВОЛОДИМИР
Дочки: СОНЯ і КСЕНЯ з мужем ПЕТРОМ КОСТЮКОМ
Брат ЮРКО ДЗЯДІВ з родиною

✝

У великому смутку ділимося сумною вісткою, що дня 13-го вересня 1983 року, по тяжкій і короткій недузі відійшов у Вічність

бл. п.

ПЕТРО ДЕМБІЦЬКИЙ

Покійний народився 18-го квітня 1903 року в с. Куляшне, пов. Сянік, Лемківщина.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в середу, 14-го вересня і в четвер, 15-го вересня 1983 р., о год. 7-ій веч. — ПАНАХИДИ в похоронному заведенні Senko, 89 Peninsula Blvd. **на розі Фронт Стріт, Гемстед, Н. Й.**

В п'ятницю, 16-го вересня 1983 р., год. 9-та ранку БОЖЕСТВЕННА ЛІТУРГІЯ в українській католицькій церкві св. Володимира в Гемстеді. Після Літургії Тлінні Останки Покійного будуть перевезені на цвинтар св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й.

В глибокому смутку:

дружина — АНАСТАСІЯ
донька — АННА ЩЕРБА з родиною
донька — ПАРАНЯ БАРНЯК з родиною
донька — КАТЕРИНА МИЦЬО з родиною
сестра — МАРІЯ КОЛАЧ з родиною
сестра — АННА МЕЛЬНИК з родиною
ближча і дальша Родина в Україні, Польщі і на еміґрації

„Галина Мазепа"...

(Закінчення зі ст. 2)

тецтві, ілюструючи різномовні журнали й книжки, — вона портретистка і малярка, яка створила такий власний, тільки їй одній прикметний стиль, що захоплює гармонією барв, естетикою і сміливістю перепускати мотиви з природи крізь власну уяву, відірвану від реалізму. Вона „пар ексцелянс" модерністка, і в отій монографії маємо зразки також її абстрактних і безпредметних експериментальних спроб. Уважний читач-глядач цієї монографії мусить звернути увагу, що це, мабуть, одинока жінка-малярка, яка не малює квітів, і мабуть одинока, яка раз-у-раз вертається до тематики — жінок, — не цураючись навіть такої сміливої теми, як „Купальниці". Користується олією, гвашем або темперою.

Поруч із статтею Святослава Гординського, який аналізує і з'ясовує мистецьку творчість Галини Мазепи, є в монографії статтч „Портрет мистця" пера Володимира Поповича. Ц життєпис мисткині, в якому треба подивляти, скільки труду завдав собі автор щоби зібрати прерізні под робиці із життя мисткині як, наприклад, список знайомств із вичисленням прізвищ та зазначенням їхніх дат народження і смерти. Очевидно, що треба повторити за В. Поповичем найважливіше: вона донька колишнього прем'єра уряду Української Народної Республіки в Україні Ісаака Мазепи, першого голови Виконавчого Органу УД-Центру на чужині, автора кількох творів, які є перлинами історично-політичної

Танцюючі чорти (олія,51 x 39 цм.) 1971

мемуаристики, що стосується періоду визвольної війни-революції України. Заміжня за інженером Володимиром Ковалем, який разом із нею переїхав до Венесуелі і тепер є професором університету в столиці цієї південноамериканської країни Каракасі.

Монографія „Галина Мазепа" видана УВУ, — тримовна: українською, німецькою і англійською мовами. Коли ректорові УВУ проф. В. Янову вдалося дістати на видання цієї книги допомогу від німецького федерального Міністерства внутрішніх справ — то це заслуга керівника цієї нашої славетної високої школи. Хто сяк-так знає кошти теперішнього книжкового видавництва, може уявити, які суми коштувала така велика, чудово по-мистецьки видана книга, присвячена великій мисткині.

Замовляти її можна на адресу: Ukrainische Freie Universität Pienzenauer Str. 15, 800 Munchen 80 West Germany (Munich)

ДЖОРДЖ МЕКҐОВЕРН дав до зрозуміння, що він збирається кандидувати від Демократичної партії на президента країни, всупереч тому, що його дорадники попереджують, що робити це — запізно, і що він придбає більше ворогів ніж приятелів.

ЧУТКИ ПРО ТЕ, ЩО зроблено велику помилку в поданих минулої п'ятниці цифрах Федеральної ради „валютних резерв ,викликала заворушення на фінансових біржах у вівторок, 12-го вересня. Згодом Рада повідомила, що чутка ця — неправдива.

Восьмий фестиваль „Гомін України"...

(Закінчення зі ст. 3)

ний монтаж своїх радіопрограм, які українці з багатьох місцевостей Пенсильванії, Огайо і Західньої Вірджінії слухають вже понад 33 роки Піяніст М. Комічак, мол., вшанував свого батька, виконавши Скерцо 3, опус 39 Фредеріка Шопена. Танцювальний ансамбль „Каштан" під мистецьким керівництвом іншого сина Михайла Комічака—Маркіяна Комічака, виконав щиро, радісно і технічно на високому рівні „Привітання" хореографії М. Жуковина та „Аркан" хореографії А.Кривохижі.

Рената Бабак співала „Мальви" композитора В. Івасюка, написавши сама партію супроводу для віольончелі. На нашу думку, В.Івасюк створив цю свою останню пісню, передчуваючи смерть. Далі Р. Бабак проспівала народну пісню „Гей, Іване" в аранжуванні Д. Задори.

Андрій Добрянський проспівав „Літньої ночі" та „О, не дивуйсь" сл. О. Олеся, муз. К.Стеценка і „Пішла в церкву стара баба" сл. Т.Шевченка, муз. Я. Степового. Р.Бабак і А.Добрянський виконали дует „Білі чайки" сл. Д.Шияна, муз. П.Майбороди, а секстет „Намисто" виконав пісні „Перелаз" та „Заблудилися вітри" сл. А. Фартушняк, муз. І.Шамо і „Бігли коні через степ", сл. М.Томенко, муз. О. Білаша. Першу частину закінчив „Каштан", виконавши закарпатський танок „Голубка" хореографії Я. Чуперчука.

Танком „Бойківські забави" хореографії М. Жуковина ансамбль „Каштан" відкрив другу частину концерту. А. Добрянський співав „Стоїть явір над водою" сл. і муз. Гулака-Артемовського, „А мій батько орендар" сл. Т.Шевченка, муз. Стеценка, відому „Дивлюсь я на небо" сл. М.Петренка, муз. В. Заремби, народну пісню в аранжуванні В.Лятошинського „Сніжок іде".

Рената Бабак виконала популярну „Рідна мати моя" („Рушничок") слова А. Малишка, музика Платона Майбороди, та „І ти воскреснеш, Україно!" сл. В.Сосюри, муз. А.Рудницького. Потім Р.Бабак і А.Добрянський виконали відомий дует Одарки і Карася „Звідкіля це ти узявся" з опери „Запорожець за Дунаєм" музика Гулака-Артемовського.

„Намисто" проспівало народну пісню „Ой, хотіла мене мати", „Наддніпрянські вечори" сл. Д.Луценка, муз. І. Шамо і „Каштан" виконав танки „Подільський рушничок" та „Козачок" хореографії А. Кривохижі, а після представлення усіх виконавців і керівників ансамблів публіці д-ром П. Стерчом, закінчили Фестиваль перлиною українського народного танку, монументальним „Гопаком" хореографії М.Жуковина.

Роблячи деякі висновки і зауваження, треба вказати на те, що „Мальви" В. Івасюка та „Рушничок" П.Майбороди у виконанні Ренати Бабак та в супроводі її акомпаньяторів піяніста Ф. Конлона і віольончеліста Д. Прімо, прозвучали свіжо, по новому, підкреслюючи глибокий український мелос і шляхетність стилю цих творів. Супровід віольончелі акцентував мелодійність і чистоту народної пісенности наших закарпатців, а жартівливість жанру цієї пісні була ніби логічним продовженням виконаного безпосередньо перед тим ансамблем „Каштан" сповненого веселощів „Аркану".

У виконанні „І ти воскреснеш, Україно!" Ренатою Бабак ми ще раз переконались в необмежености широкого діяпазону її голосу. Створений у підкреслено драматизованій формі і у високій тиситурі композитором, здавалося б незручній для мецо-сопрано, цей твір прозвучав у виконанні Бабак могутньою арією, невимушено і легко.

Андрій Добрянський, один з найкультурніших виконавців традиційного українського репертуару, звучав, як завжди, дуже переконливо у вибраному ним репертуарі програми. Улюблений всіма українцями дует Одарки і Карася з опери „Запорожець за Дунаєм" Бабак і Добрянський виконали на дуже високому мистецькому рівні. Виконавці дуету, на нашу думку, могли б сміливо перемогти в змаганнях за якість виконання з найкращими оперними співаками України.

Але дует „Чайки" Платона Майбороди, на нашу думку, Андрій Добрянський не мав нагоди вивчити, і тому відчувалася деяка непевність щодо мелодики і ритму виконання. Свідомі його професійности, як оперного співака, яку ми не раз стверджували, слухаючи його виконання одного із найскладніших для соліста творів, 13-ої Симфонії Д. Шостаковича „Бабин Яр" в Кеннеді Центрі у Вашінґтоні, у виступі на найвищому мистецькому рівні, за який він отримав прекрасні оцінки столичних американських критиків, доводилось дивуватися з приводу непідготованости до виконання порівнюючи нескладного дуету П. Майбороди.

Чарівні вашінґтонські — „Намистянки", як завжди, подобалися нам своєю дисциплінованістю, точним ритмом у виконанні свого репертуару та їхніми стилізованими на єгипетсько-грецько-український лад костюмами. Ансамбль „Намисто" цілком заслужено займає належне йому місце серед вокальних ансамблів української естради в Америці. „Намисто" постійно поширює свій репертуар.

Але все ж хотілося б побажати ансамблеві більшої ритмічної і жанрової різноманітности в підборі репертуару, щоб уникнути деякої монотонности звучання. В народній пісні „Ой, хотіла мене мати", яку „Намисто" співає відкритим або „сирим" звуком, не дивлячись на технічно прекрасне виконання, відчувався фактично російський стиль співу, який порівняно недавно запроваджено в Україні виконавцями естрадних і народних концертів.

Україна ж славилася завжди на увесь світ притаманним їй багатоголоссям народних пісень і поставленими від природи голосами виконавців. Саме в цьому була велика різниця між російським в стилі хору імени П'ятницького і українським національним фолкльором.— Нам відомо, що спів „зикінсько-п'ятницького" жанру розвивали в Україні деякі відомі дириґенти, вважаючи його також і українським народним пісенним жанром. Але виникає питання, чи доцільно нашим мистцям популяризувати нехарактерний для українських народних пісень стиль виконання?

Ансамбль „Каштан" показав нам свій великий ентузіязм і чистоту у виконанні свого репертуару. Їхні виступи гріли теплом наші душі ще й тому, що в них не було дешевих ефектів акробатики, якими так часто надуживають багато танцювальних ансамблів.

На закінчення хочемо зробити дві зауваги технічного порядку. Поперше, відчувалась некваліфікованість і аматорство звукооператорів Фестивалю. Це—проблема міста. Але звукозбагачення здебільша було нерівномірним під час концерту. Подруге, якщо концерт обмежений щодо часу, то чи варто витрачати понад 10 хвилин на висловлювання подяк індивідуально всім виконавцям, а також всій публіці ціною часу, який забиралося у виконавців з надрукованої програми, і яким платиться гонорар? Такий підхід застосовується тільки тоді, коли програма концерту дуже бідна і треба заповнити час.

Не знаю, чи будуть відбуватися концерти фестивалів „Гомін України" у Філядельфії, якими за минулих вісім років українці того міста зарекомендували себе передовою громадою в діяспорі. На це питання нехай знайдуть відповідь 75,000 філядельфійських українців. На нашу думку, ті, які не прийшли на Фестиваль цього року, втратили не тільки багато естетичної насолоди, але й своє громадське реноме.

Якщо філядельфійські фестивалі припиняться, то це завдасть непоправного і великого удару по репрезентації і пропаґуванню української музичної, вокальної і хореографічної культури перед своїм і зовнішнім світом. Побажаймо ж, щоб цього не сталося.

В. Ю. Повстак

Громада Кергонксону склала на ювілейний дар для НТШ 18,000 дол.

Кергонксон, Н.Й, — До найбільш відрадних проявів жертвенности української громади в ЗСА на народні цілі належить справді княжий дар, який склала невелика українська громада Кергонксону, цієї літньої столиці українців Америки, на ювілейний дар для Наукового Товариства ім. Шевченка в його 110-річчя.

Сталося це на вечорі, присвяченому ювілеєві цієї найстаршої не тільки наукової, але взагалі єдиної української громадської установи, яка пережила лихоліття обох світових війн та кількакратну окупацію України, виемігрувавши у вільний світ із своїм головою з 1936 року, проф. Іваном Раковським, та з більшістю свого виділу та членства.

Вечір відбувся тут в приміщеннях церкви Св. Тройці в п'ятницю, 19-го серпня ц.р., при участі, як на цю громаду, великого числа — 63 осіб, передових громадян цієї культурної оселі. Проводив вечором парох й місцевий декан о. д-р Богдан Волошин, а доповідали д-р Ярослав Падох, голова НТШ, д-р Степан Ворох, голова Фінансової комісії й містоголова Центрального ювілейного комітету 110-річчя НТШ та дійсний член НТШ, д-р Едвард Жарський.

Голова НТШ поінформував присутніх про ґенезу постання НТШ перед 110 роками, як пряму відповідь на чорну реакцію царської Росії, яка, подібно як сучасна совєтська Росія, повела не лише фактичну акцію, але й акцію законодатну проти всякого прояву українського не лише політичного, але й культурного сепаратизму.

Д-р Е. Жарський, видатний український науковець й дійсний член НТШ, підсумовував дотеперішні видавничі успіхи НТШ за давньої львівської доби та зокрема за часів перебування НТШ у вільному світі. Давні видання начислюють понад 1,000 окремих видань, а видання у вільному світі, тобто за час від 1945 до 1980 років, нараховують за недавно виданим каталогом НТШ 325 окремих видань. Особливо цінним є найстарше українське серійне видання, а саме, „Записки НТШ", які в цьому році відзначили свій 90-літній ювілей. До війни появилося у Львові 155 книг „Записок", а на еміґрації уже надруковано дальших 47 книг. Останньо вийшли 201 і 202 томи, а в друку находяться ще три чергові книжки. Ці видання знаходять у всіх більших бібліотеках світу.

Неструджений ентузіяст українського культурного життя в Америці, а особливо НТШ, д-р С. Ворох, розповів про фінансові здобутки й потреби НТШ під цю пору. Набувши чотириповерховий дім із двома просторими магазинами-пивницями, на одній із кращих площ Ню Йорку, й то близько української дільниці, НТШ перебудувало його від основ до даху, ввело в ньому контрольоване повітря, температуру й вологість, що є конечне для вдержання століттями книг і архивів. Це потягло за собою великі кошти, тому НТШ звертається до української культурної громади за щедрими дарами на його ювілейний фонд, передусім на сплату понад 300,000-долярового боргу. Покривши свої зобов'язання, НТШ зможе в новому приміщені з новими силами продовжувати давнє традиційне діло, започатковане Грушевським, Франком й іншими.

У дискусії над цими доповідями взяли участь: о. д-р Б. Волошин, Микола Василик, Осипа Яворська, д-р С. Ворох, д-р Е. Жарський, ред. Іван Дурбак і інші Відповідали на запити Я. Падох і С. Ворох, які разом з о. Волошином, господарем вечора, щиро подякували присутнім за їх участь у зібранні, зацікавлення справами НТШ і, що найважливіше, виявом їх, можна без перебільшення сказати, княжої жертвенности. На вечорі й безпосередньо після нього склали на ювілейний фонд НТШ у його 110-річчя свої датки такі громадяни кергонксонської громади й присутні гості: 1,100 долярів інж. Євген і Осипа Яворські; по 1,000 дол.: о. д-р Богдан Волошин, декан і парох Кергонксону, д-р Роман і Стефанія Барановські; Микола й Ольга Василики, д-р Микола і Ярослава Крижановські; проф. Оксана Ленець у пам'ять покійного мужа Володимира: Іван і Катерина Миськи; д-р Михайло й Ольга Морози в пам'ять д-ра Романа Патрила Степан і Павлина Олексіви; д-р Роман Рак; мґр Роман і Ольга Равлюки в пам'ять пок. батька Василя, співробітника В. Гнатюка; д-р Андрій Ігор Реннер; Володимир і Євгенія Саляки; д-р Юрій Савицький в пам'ять дружини Оленки; інж. Володимир Тутка; Євгенія Тріска й д-р Едвард і Дарія Жарські. 500 долярів склав Володимир Берізка, а по 100 долярів склали д-р Микола і Софія Барусевич, д-р Володимир і Марія Душники, д-р Володимир і Ярослава Ціханські; інж. Володимир і Галина Хамули, та 50 дол. д-р Богдан і Мирослава Кондри разом: 18,000 долярів.

Представники НТШ подякували жертводавцям-фундаторам (1,000 дол.) меценатам (500 дол.). добродіям (250 дол.) і іншим за їх пожертви та запевнили їх що всі вони одержать почесні грамоти з портретом Шевченка, а фундатори будуть вписані на почесній таблиці, приміщеній у притворі нового дому й стануть досмертними членами-прихильниками НТШ. При цьому повідомили, що збірка буде продовжуватися й заохотили присутніх й неприсутніх громадян взяти в ній участь, щоб кергонксонська громада стала прикладом для більших громад.

Предсідник вечора о. парох Волошин привітав окремо присутніх професорів університетів ЗСА й Канади, а саме: д-рів Володимира Бакума, Дам'яна Федорику, Ігоря Зєлика й Андрія Горняткевича та ред. І. Дурбака. Особливу подяку за участь у зібранні склав о. парох о. Йосифові Лукасевичеві та проф. М. Цяпці, голові Ювілейного комітету НТШ в Нюарку та його дружині Емілії, а голова НТШ на закінчення цього дуже вдалого вечора подякував о. парохові Волошинові за допомогу у влаштуванні вечора й керівництво ним, за щедру пожертву, а особливо за проголошення ювілейного вечора НТШ у Церковному Віснику своєї парафії. Окрему подяку склав він також проф. Е. Жарському й д-рові С. Ворохові за виголошення доповідей, а д-рові Р. Барановському та М. Василикові — за допомогу у влаштуванні цього ювілейного вечора й збірки пожертв, запевнивши їх та всіх жертводавців, що їхні пожертви скріплять понад сторічну працю НТШ для розвитку української вільної науки та здійснення заповіту свого Патрона.

Один із жертводавців

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 18-го ВЕРЕСНЯ 1983 р.

Пассейк, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-го Відд. о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 237 Hope Ave. На зборах буде зроблена фотографія до Альманаха УНС на 1984 р., тому просимо всіх членів прийти. Урядники всіх постів повинні обов'язково прийти до фотографії. Члени, що не дістали дивіденди, просимо їх відібрати на зборах. На 2-го жовтня просимо всіх членів їхати до Вашінґтону на Меморіяльну Маніфестацію, голоситися до В. Марущака, тел. 546-6787. — В. Марущак, рек. секр.

РУШИЛИ, А НЕ РУШНИКИ

У фейлетоні Іванни Савицької п.з. „Невигадане", в рубриці „З мого вікна" („Свобода", ч. 172, субота, 10-го вересня 1983 року), треба читати: „Заля апльодувала ще поки почалася програма — і ми, обсушившись нашвидку рушниками і „навівши красу", рушили зразу на сцену". — Ред.